

זמני שבת קודש

הדלקת נרות	מוצאי שבת	רבנו תם
תל אביב	18:48	19:49
ירושלים	18:46	19:51
חיפה	18:48	19:48

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה והמוסדות

ניסים לא מחזירים בתשובה

אדם יכול לראות את הניסים הגדולים ביותר ועדיין להשאיר אותו דבר

ליל הסדר

באלו הימים כדאי כל כך להתכונן ולהיערך לקראת ליל הסדר, להכין את ליבנו ונפשנו לקראת בואו של הלילה הזה, כדי שנפיק ממנו את מירב ומיטב התועלת.

וההכנה הזו, באה לידי ביטוי בפסוק שעוסק בסיפור יציאת מצרים: 'ולמען תספר באוזני בן ובן בנך... וידעתם כי אני השם'. מדוע נאמר כאן 'וידעתם'? הלא אנו עוסקים בלספר באוזני בנינו ובני בנינו, למען יידעו הם על גדלות הבורא ונוראות נפלאותיו. מדוע נוקט הפסוק במילה 'וידעתם' - כאילו המטרה היא אנחנו, המבוגרים, שאנו נדע על גבורות ה' ונפלאותיו?!

התשובה היא, שכדי שהדברים אכן ימצאו מסילות ללב בנינו, כדי שנצליח להעניק להם את החוויה הרוחנית הנפלאה, כדי שנוכל להטמיע בהם את הערכים הללו, כדי שונצל את הלילה הזה למלא את נפשם במטעני אמונה, עלינו - המבוגרים - למלא את הנפש שלנו בערכים הללו, לחדד אותם בליבנו פנימה. רק כאשר נהיה בבחינת 'וידעתם' - כשאנו נדע ונחוש את החוויות הרוחניות, כשליבנו יתמלא באושר צרוף של הודאה לה' וסיפור נפלאותיו - נוכל להעביר את המסר הלאה.

כדי שונצל את ליל הסדר כיאות, הימים הללו הם הימים המכריעים. עכשיו הזמן למלא את הלב שלנו, להציף בנו רגשות של קרבת אלוקים, רוממות הרוח, הודאה על הניסים הגדולים, וביטחון ואמונה חזקים בכוחו של הבורא אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים.

הבה ננצל את הימים שנותרו לנו, הבה נתבונן בהגדה הנפלאה, הבה נשקיע מאמץ בלחבר את ילדינו להוויה החג ולמהותו העמוקה - ואז הם יהיו מוכנים לקבל את השפע הרוחני המושפע משמים - לביל החג, אוזניהם תהיינה כרויות וליבם ייפתח לקבל, ואז הם יזכו לצאת מליל הסדר טעוני עוצמה רוחנית כבירה, שתעניק להם כוחות לכל השנה!

להפיל אדם בבת אחת, זהו כשאדם למד תורה עבד על עצמו, התאמץ כבש חלקה אחר חלקה, והגיע לדוגה גבוהה. אבל עם ישראל לא עמלו על הדוגות שלהם, הם עוד לא קיבלו תורה, אלא כמו אמה המנקה את הילד שלה כך הוא ית' ניקה אותם וזיכר אותם, הם היו במט שערי טומאה והקב"ה הוציא אותם כל יום מטומאה לטהרה. הכל בא בחינם. כסף שבא בקלות הולך בקלות.

תשובה שניה: צריכים לדעת, שמה שחז"ל אמרו כך דרכו של יצר הרע שאינו יכול להפיל את האדם בבת אחת, זה עם היצר רע בא לבד לאדם, אבל אם יש את כח החברה הרעה אז יש כח ליצר הרע גם להפיל את האדם בבת אחת! מדרגה גבוהה לדרגה נמוכה! לכן אמר דוד המלך ע"ה: "חבר אני לכל אשר יראוך ולשומרי פיקודיך", כי כח החברה הרעה גדול מאד, אין דבר ההורס את האדם כמו חברים רעים, עד שכתב הרמב"ם: **שמי שגר בין אנשים מושחתים עליו לעזוב אותם ולגור במדברות, ובלבד שלא יגור בין אנשי רשע.** כשעם ישראל יצאו ממצרים יצאו עימם תערובת של כל מיני גויים שהיו במצרים.

ה"ערב רב" הם קלקלו אותם בכל העבירות שעשו במדבר. כמו שאומרים חז"ל לא כתוב "אלה אלוהינו ישראל" אלא כתוב "אלה אלוהיך ישראל", הערב רב הם שעשו את העגל והחטיאו בו את עם ישראל! חברים רעים גרועים יותר מיצר הרע!

לכן צריך אדם כל השנה, ובפרט בקיץ כזה, שנמצאים בתוך חברה של חיות רעות, בתוך ג'ונגל של חברה רעה, לבוא לשיעור תורה, לברוח מהחברה הרע ולהדבק בתורה הק' שהיא מגנא ומצלל מיצר הרע ומכל חולי הגוף והנפש. רב אחד דרש, הלכתי ברחוב ראיתי את היצר הרע רציתי להחליף איתו מילה, אני רב העיר, אבל הוא אמר לי לא עכשיו, אני עסוק מאד. לאחר תקופה הלכתי ברחוב, ראיתי את היצר הרע יושב במסעדה שותה מתבטל, שאלתי מה קרה? אין עבודה? אמר לי יש אנשים שעושים את העבודה שלי, אחד משפיע על השני, ולי יש זמן לעשן. החברה היא היצר הרע...

שבת שלום וחג שמח!

מתוך דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

עם ישראל יצאו ממצרים, ראו עשרת המכות: דם צפרדע כינים וערוב כ', שנה שלמה של ניסים ונפלאות, ראו בחוש אמונה בקב"ה! ואח"כ הקב"ה מוציא אותם בענני כבוד, עמוד אש לפנייהם לילה ועמוד ענן יומם, יורד להם מן ומים מהבאר, עד שהם באים למעמד הגדול והנשגב: מתן תורה. והנה, אחרי הכל, ככלה בתוך חופתה, הולכים אחר עצת הערב רב ועושים עגל לעבודה זרה! **רואים מכאן שניסים לא מחזירים בתשובה**, הם ראו עשרת מכות, ראו קריעת ים סוף שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת, אבל מזה לא חוזרים בתשובה, ברגע שהיצר הרע מגיע הוא מנצח, רק תורה היא תבלין ליצה"ר, היא ואין בלתה

מכאן נלמד גם, שיצר הרע מאפשר לאדם לעלות ולעלות, בלי הפסק, ובבת אחת רח"ל להפיל את האדם. הוא נותן לאדם להרגיש חזק, וכשאדם לא שם לב הוא מפיל אותו. וזה שכתוב "אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה ליבו יפול ברעה!" ואומרים חז"ל שעד זיבולא בתרייתא - עד כיסוי העפר בקבר, צריך לפחד מיצר הרע. שלמה המלך ע"ה אומר "החזק במוסר אל תרף", כמו חבל שזורקים למי שטובע בים, את החבל לא עוזבים! אף פעם לא מפסיקים ללמוד מוסר, אני גם לומד מוסר, בכל גיל ולעולם, צריכים להחזיק בחבל ההצלה של המוסר, כי רק זה מה שמציל מיצר הרע, בלי מוסר הולכים לאבדון. גם ירא שמים הלומד תורה יום ולילה, רק אם הוא לומד מוסר יצליח, והחיד"א הקדוש בכל הספרים שלו מזהיר על כך, שאדם לא יעזוב את המוסר.

עם ישראל במעמד הר סיני הגיעו למט שערי קדושה! לשיא השיאים של הקדושה! **יש כאן שאלה זועקת:** חז"ל לימדונו כך דרכו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך מחר אומר לך עשה כך עד שאומר לך לך עבד ע"ז. יצר הרע מתחיל בקטנות, תעשה עבירה כזו קטנה, לא נורא, אח"כ עבירה קטנה, עד שמגיע לעבירה גדולה רח"ל. עד שמתרסק. יצר הרע לא יכול להגיד לאדם בבת אחת לך עבד עבודה זרה, הרי הוא לא ישמע לו. לכן הוא מתחיל לאט לאט. והנה, עם ישראל הגיעו למ"ט שערי קדושה ופתאום, בבת אחת, ירדו לעמק שאול של עבודה זרה! היתכן? הרי זו לא דרכו של יצר הרע!

יש שתי תשובות לזה: (א) מתי אין יצר הרע יכול

ההקדשה השבועית

הוציאם הם אנשים להקדיש
אלוהים יצאנו להקדיש
להאזרחותם אז לע"י קהילות
ההקדשה עשיתי: 2003-2004-2005

ליציאתנו
ידן חיה בת הדס
יוסי בן הלן
דייאה בת חוה

לישיר
בנימין בן חסיה
אלדד בן חוה
ספיר בת עליזה
ליקר בת עליזה

ליחולתנו
אסף בן חיה
רוני בן דיה
אלעד בן עונה
אלדד בן ירדנה

ליחילי נשמות
שלמה בן ג'ון
סילנית בת חנה
חן בן חיה
שמעון בן ירדנה
יואב בן חנה

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

זהירות - סכנה!

פשע וחטא, הוא מתנצל לפניך, הוא מבקש סליחה. תרחם עליו! אל תחכה לימים שבהם גם אם תחליט לשנות כיוון, כבר יהיה מאוחר. זה יהיה בגדר של 'מעוות לא יוכל לתקן'.

היהודי הקשיב לי וביקש לחשוב על כך עם עצמו במשך רבע שעה. נשארתי להמתין לו, וכשחזר אמר לי בפשטות "אתה צודק".

"אוכל ליצור קעת קשר טלפוני ביניכם?" תפסתי בחזקה את קצה החוט. "נו, נו" הגיב.

התקשרתי אל הגביר ממונטריאול, עדכנתי אותו על מקום המצאי קעת והעברתי את השיחה ליהודי שלידי. הוא התנצל בכל ליבו, הודה במעשה הנורא שעשה וביקש רחמים, משום שהוא יודע כי אם לא יסלח לו, הוא יעזוב את העולם ערירי. שמעתי את היהודי אומר "אני סולח".

"ברך אותי" התחנן הגביר מעבר לקו.

"קשה לי" הוא התפתל.

"אנא ממך! תברך!"

והוא אזור את כל כוחות נפשו, ומברך...

באייר תשס"ז שוב נסעתי במסלולי הקבוע - ללונדון, לניו יורק ומונטריאול. נכנסתי לבית הגביר, אור חדש זרח בעיניו. "מה נשמע?" התעניינתי. "היכנס ותראה" השיב לי. שוב לקחתי מצפון ובקבוק והתחלתי לטייל בבית...

ואז, באחד החדרים מצאתי אותה. עריסה בת שלושה שבועות ובתוכה בנו בכורו!

למדים אנו מכאן יסוד גדול בתורת "בין אדם לחברו" - הפוגע חברו, הרי הוא כמכניס ידו אל תוך כבשן האש - תהינה כוונותיו אשר תהינה, ידיו נכוות. אין זה עונש זוהי מציאות. כיוון שצער הלב פותח את הלב, קרוב הוא להוריד דמעות. וכאשר זולגות דמעות מצער הלב, פורצת דליקה - אש, סכנה. זו המציאות. כזה הוא עומק הדין למי שגורם צער לבנו של הקדוש ברוך הוא.

הבה ונלמד מהסיפור שקראנו, המוביל אותנו לתובנה על חומרת הפגיעה בזולת, וההשלכות המתבקשות כאשר ישנו רצון כנה להגיע למחילה ופיוס אמיתי.

אמרו חז"ל (שבת קמט, ב) כל שחברו נענש על ידו אין מכניסים אותו במחיצתו של הקב"ה, זאת אומרת שאם אדם שסבל צער ממישהו, ומן השמים הענישו את המצער על מה שצער אותו, סופו של המצטער גם כן להיענש על כך שחברו נענש בגללו. ואף על פי שהוא צדיק, וחברו הוא הרשע שמצער אותו, מכל מקום כיון שבגלל הצער שלו נענש החבר, אין מכניסים אותו במחיצתו של הקב"ה בעולם הבא.

אחד של ספק שזו הסיבה שמונעת ממני פרי בטן. אינני יודע כיצד לאתר אותו היום, אין לי שום פרטים על חייו כיום וגם אינני מאמין שהוא יסלח לי. האם תסכים לקחת על עצמך את הפרויקט הזה?"

הסכמתי, בתמורה קיבלתי ארבעה דברים: שם הישיבה, שם הבחור, שנות הלימודים המשותפות וגם מעטפה מלאה בדולרים לשעת חירום. חזרתי ארצה והתחלתי בניסיונות האיתור. מצאתי בכל הארץ כמה וכמה אנשים שנשאו את אותו שם. לאחר עבודה מאומצת הצלחתי להגיע לאיש המדובר. התקשרתי אליו, הצגתי את עצמי, ביררתי אם למד בישיבה פלונית בשנים מסוימות, וכשהשיב בחיוב, שאלתי אותו אם הוא מכיר את פלוני שמתגורר כיום במונטריאול. שמעתי התנשפות מעבר לקו, ולאחר כמה רגעים אמר "איני מכיר אותך ובכל זאת אני מסכים לדבר איתך, אבל את השם הזה איני רוצה לשמוע! הוא מעביר בי צמרמורת! הוא מוקצה מחמת מיאוס! תוכל לדבר על כל דבר בעולם חוץ מעליו".

ביקשתי לקבוע איתו פגישה, והוא חזר והתנה איתי "בין כתלי הבית שלי, אני לא מוכן לשמוע את השם הזה!"

הגעתי לביתו, פתחתי ואמרתי כי למרות ההתניה המוקדמת עלי לספר כי פגשתי את אותו יהודי במונטריאול. הוא יהודי אומלל, אין לו שמחת חיים, ביתו ריק מכל. "הוא יודע שהסיבה נעוצה בך והוא מבקש ממך סליחה. תרחם עליו! אין לו ילדים!"

"הוא רוצח" הגיב בן שיחי, "שלא יהיו לו ילדים! למלכין פני חברו אין חלק לעולם הבא! הוא שפך את דמי בפני ישיבה שלמה והיו כאלו שצחקו מן הבדיחות שלו. אני יודע שניסו להפסיק אותו ובכל זאת הוא המשיך. איך אתה מבקש ממני שאסלח לו? אני לא מסוגל לשמוע את השם הזה בבית שלי, בבת אחת אני חוזר לשנים ההן". הוא היה כל כך נחרץ עד שלא נותרו לי הרבה ברירות. קמתי ללכת, מה עוד ביכולתי לעשות?

סמוך למפתן נשאתי בליבי תפילה "ריבונו של עולם, תעזור לי! אני בסך הכל רוצה להיות שליח לפיוס, שליח לעשיית שלום בין שני יהודים". עמדתי כבר ממש ליד הדלת, כשפתאום מצאתי את עצמי אומר לו "אני רוצה לומר לך עוד משהו אחי. יבוא יום, לאחר אריכות ימים של שניכם, ואתה תעלה לשמים. הקדוש ברוך הוא יאמר לך 'רבי יהודי, שמע, ליהודי ממונטריאול יכולים היו להיות בנים ובנות, נכדים ונינים - דור שלם, דורות שלמים, וכל השלשלת הזו נגדעה רק בגלל קפידה שיש לך וטינה שאתה שומר לו בלב'. באותם רגעים, כבר יהיה העלבון קטן בעיניך, אבל אז יהיה מאוחר מדי מכדי לסלוח. כולנו בני אדם, כולנו אומרים שלוש פעמים ביום 'סלח לנו אבינו כי חטאנו, מחל לנו מלכנו כי פשענו כי מוחל וסולח אתה'. אנחנו מבקשים מריבונו של עולם שגם כאשר חטאנו לפניו הוא יסלח לנו. הוא מודה שהוא

מעשה אמיתי, שאירע באייר תשס"ו, סופר על ידי רבי יעקב שיש, לאחר שיחה אישית שערך עם בעל המעשה, וכה היו דברי המספר:

מתוקף תפקידי הנני גבאי צדקה ושליח דרבנן של אחד המוסדות הוותיקים והמפורסמים בבני ברק. מידי שנה, בחודש אייר, אני נוסע במסלול קבוע - ללונדון, ניו יורק ומונטריאול שבקנדה. בכל מקום יש לי ציבור קבוע שאותו אני מתרים לטובת המוסד. הגעתי לקנדה, נכנסתי ליהודי שאני מכיר היטב וקיבלתי ממנו תרומה הגונה. במשך כל זמן המפגש אני מבחין בעננה של תוגה על פניו, עצב גדול ומסכנות. "אפשר לשאול משהו אישי?" אני מנסה, לבסוף. הוא נושא אלי את עיניו ואני רואה בכך אישור וממשיך "אני מכיר אותך כבר שנים רבות ומרגיש שאתה עצוב מאוד. במה העניין? אולי אוכל לעזור במשהו?"

"היכנס ותראה" אמר היהודי והחוזה לעבר ביתו. יש סוגי בתים שכשמתחילים לטייל בהם צריכים להצטייד במצפון, כדי לא לאבד את הכיוון, ובבקבוק מים כדי לא להתייבש במסע הארוך, וכמובן לא לשכוח תפילת הדרך. גם הבית הזה היה נראה כך - אין ספור חדרים, קומות על גבי קומות וברירות בכל מפלס. טיילתי וטיילתי ולא ראיתי נפש חיה. לא הבנתי מה אני אמור לראות. עוד חדר ועוד חדר, עוד קומה ועוד קומה, קיוויית שאדע איך לחזור בסופו של דבר מצאתי אותו. אמרתי "לא ראיתי כלום, אין בבית נפש חיה".

"זאת הנקודה" אמר לי "בכל הבית הגדול הזה אין נפש חיה. כבר חלפו הרבה מאוד שנים מאז נישאנו ולא זכינו להיפקד".

"התיעצתם? טיפלתם?" אני שואל בזהירות.

"עשינו כל מה שאפשר לעשות בעולם, הרופאים אומרים שאין שום סיבה לבעיה והכל בסדר" הוא הגיב, ופתאום, ללא הודעה מוקדמת פרץ בבכי. "אבל הבעיה היא שאני יודע מה הסיבה ואני מפחד שבגללה לעולם לא יהיו לי ילדים". הוא שתק לרגע וסיפר כך:

"הבעיה שלי התחילה בליל פורים תשנ"ד, כשלמדתי באחת הישיבות בארץ. נבחרתי להיות ה'פורים רב' - הבדחן של פורים בישיבה. איני יודע עד עצם הרגע הזה להסביר את פשר הטיפשות שנכנסה בי, אבל כשראיתי בין הבחורים בחור מסכן מהישיבה, החלטתי 'להתלבש' עליו. התחלתי לפגוע בו, להפוך אותו לחוכא ואיטלולא, עקצתי אותו, זלזלתי בו ברבים - והכל תחת המעטה של 'פורים', כאילו אז הותרה הרצועה והכל מותר. תוך כדי כך הגיע לידי פתק, שכתב לי אחד הבחורים. היו רשומות שם שתי מילים 'תפסיק כבר!', ואני, בלי שאדע להסביר את עצמי, ממשיך וממשיך... הפסקתי רק כשראיתי את עיניו זולגות דמעות ממש...

קעת, שנים רבות לאחר מכן, אין לי אפילו אחוז

הלכות ליל הסדר

כיצד מקיימים מצוות הסיבה?

א. חייבים בין איש ובין אשה להסב על צד שמאל, בארבע כוסות ובאכילת כזית מצה של המוציא מצה, הכורך והאפיקומן (וגם איטר).

ב. מי ששכח להסב חייב שוב לשתות ולהסב, אבל אשה ששכחה לא חוזרת שוב, ולכן רצוי שיהיה אדם שיזכיר לכל המסובים להסב שהרי אין אנו רגילים בכך כל השנה. ויש להסב את הגוף אחורה מעט ולצד שמאל, וכדאי לשבת על כיסא עם ידיים או כרית, שיראה כבן חורין, ואם אין לו ישען על השולחן או אפשר על ברכי חבירו.

מצוות אכילת מצה

א. אדם שאוכל מצה בליל פסח מקיים מצוה מדאורייתא שנאמר (שמות יב יח) "בערב תאכלו מצות". באכילת מצה הראשונה (במוציא מצה) צריך לאכול כזית מהמצה העליונה וכזית מהמצה החצויה, ואם רבים הם המסובים יוכל לחלק חתיכה קטנה מהשתי מצות והשאר ממצה שעל השולחן (אבל מעיקר הדין די שרק הבורע יאכל מהמצות שבצע שתי כזיתות ושאר המסובים יאכלו כזית אחד).

ב. לאחר מכן יש עוד כזית שצריך לאכול בכורך, ולאחר מכן יש את האפיקומן שצריך לאכול כזית, ויש מקפידים לאכול ב' כזיתות אחד כנגד קרבן פסח ואחד כנגד המצה הנאכלת עמו.

ג. שיעור כזית מצה הוא 27 גרם ויש שכתבו שבמצות רכות יאכלו 35 גרם בגלל הנפח וראוי להחמיר בעיקר הבורע, ולקנים, חולים וילדים אפשר להקל בין 12 ל 15 גרם, ויש לשקול את הכזיתות בין של המצה ובין של המרור לפני החג, ואם לא עשו כן יכולים לשקול בחג ע"י משקל מכני בלבד ולא דגטלי, כיון שזה לצורך מצוה.

הגדה של פסח

יש חיוב גדול ומצווה רבה להרבות בסיפור יציאת מצרים, שהרי זה עיקר הלילה, להראות ולהמחיש את האמונה בקב"ה, על כל ניסיו ונפלאותיו, וכל המרבה בסיפור יציאת מצרים הרי זה משובח (שו"ע) וימחיש לבניו ולבנותיו הקטנים והגדולים את הניסים שעשה ה' עמנו בהוציאנו ממצרים ויתאר להם את עשרת המכות וכל מילה שאומר מקיים מצווה עשה מהתורה.

ספירת העומר

א. כתוב בתורה: "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום". ולכן במוציא חג ראשון של פסח מתחילים לספור ספירת העומר חמישים יום עד חג מתן תורה.

ב. וכתב בספר החינוך (מצוה רע"ג) טעם המצוה כיון שכל עיקרן של ישראל זה לשמור את התורה וללמוד אותה שכן בזכות התורה נבראו שמים וארץ וכן זו הסיבה והעיקר שנגאלו בני ישראל ממצרים לשמור את התורה וללמוד אותה, לכן נצטוו ישראל למנות את הימים ממחרת יום טוב ראשון של פסח עד נתינת התורה להראות בנפשנו את החפץ הגדול אל היום הנכסף והנכבד ללבנו, כמו שעבד שואף אל המנוחה לעת ערב כדי שיוכל לנוח מעבודתו כמו כן אנו סופרים מתי יבוא יום קבלת התורה שהספירה מראה שכל ישעו וכל חפצו של האדם להגיע לזמן הזה, עכ"ל ספר החינוך.

ג. רבותינו הראשונים נחלקו בזמן הזה שאין לנו בית מקדש ולכן אין אנו יכולים להקריב קרבן העומר האם ספירת העומר היא מדאורייתא או מדרבנן, וכיון שרוב הפוסקים סוברים שהיא מצווה מדרבנן פסק הרב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו חזון עובדיה שכאשר אדם אומר את ה'לשם יחוד' לפני ספירת העומר ראוי שישמט את המילים "הריני בא לקיים מצות עשה" כיון שספירת העומר היום אינה מהתורה אלא יאמר רק "לקיים מצות ספירת העומר".

ד. מצות ספירת העומר צריך לספור אותה בשפתיו ולהוציאה בפיו ולא מועיל שסופר בהרהור, ולכן אם ספר בהרהור לא יצא ידי חובה וצריך לחזור ולספור בפה. ולכתחילה צריך להשמיע לאזנו ואם לא השמיע לאזנו אלא ספר בשקט יצא ידי חובה.

אימון אישי הרב אהרן פרידמן

משמעותה של משמעת

המשמעת בחינוך הילדים, היא שאלה קשה וסבוכה. משתי סיבות:

- השלטת משמעת והטלת מרות, כרוכות לעתים גם בהפעלת עונשים כלפי הילדים, בשעה שהם חורגים מן הגבולות שנקבעו. הענשה, כידוע, היא ענין רגיש ביותר: מחיצה דקה מאוד מפרידה בין השגת תועלת בקירוב הילד לביצוע מטלות, לבין מחיר מסוכן של הרחקת הילד מן הקשר החם עם הוריו.

- אין כל דרך לחנך את הילדים למשמעת בטרם נחנך את עצמנו למשמעת פנימית. הורה אשר לא לימד עצמו לשלוט על רגשותיו, ולא הורגל לפעול באופן עקבי מתוך עמידה בהחלטותיו, לא יוכל להפעיל בביתו מערכת חוקים וגבולות המרכיבים את המשמעת. המוכנות שלנו צריכה להיות ברמה כזאת, שנוכל לשלוט במצב גם בשעה שאנו טרודים בעיסוקים שונים, ואפילו בעת שאחד הילדים מנסה לפרוק מעליו עולה של משמעת עד כדי הוצאת הוריו מן הכלים.

הדברים אינם פשוטים כלל ועיקר, להבנה, וקשים פי כמה לביצוע. יתכן שהורים טריים שעוד לא התנסו בכך, לא יבינו, בקוראם את השורות הללו, מדוע עושים מזה "עסק" כה גדול. שכן, כך הם חושבים, המשמעת היא בסך הכל כלי שבאמצעותו תוצג עליונותם בבית כדבר המובן מאליו. אני מציע להם לשוחח עם הורים ותיקים ובעלי ניסיון, שנדמה להם שכבר ניסו את כל העצות להטלת משמעת, והעלו חרס בידם. הללו עלולים להיות כה מיואשים עד שיתקשו להתעודד ולהשתכנע עוד לא אבדה תקוותם.

הראשונים, אלה שלא רואים כל קושי בהטלת משמעת, טוב יעשו אם יקחו בחשבון שנכונה להם הפתעה בלתי נעימה, וברצות ה' לא יארך זמן רב עד שיגלו שהטלת המשמעת היא משימה לא קלה, בעיקר אחר שזו מהווה שעת מבחן אמיתית דוקא להורים, שאמורים לעמוד מחויבים לכללי הבית, הרבה יותר ממה שהילד אמור להיות מחויב להם. ואילו האחרונים, אלה שכבר הספיקו להתייאש אחר שניסו ונכשלו, נכונה להם אולי הפתעה לטובה, שכן, יש גם אמצעים וכללים בעלי עוצמה – ולהן נתוודע להם – שביכולתם לסייע בידינו לממש את הרצון והצורך להטיל משמעת בבית, מבלי לפגוע במסורת העל שלנו – חינוך הילדים! גם אלה שנתפסו לתחושות התסכול עד שנדמה להם שכבר אין סיכוי, ימצאו תועלת מרובה בדברים, ובעזר ה' עם קצת סבלנות, יוכלו גם הם לשנות את מצב המשמעת בבית לבלי הכה.

אך קודם כל, הבה נלמד כמה דברים אודות המשמעות ומשמעותה.

משמעת חיצונית ומשמעת פנימית

ישנם שני סוגים של משמעת. האחת, המשמעת החיצונית. והשנייה, המשמעת הפנימית אותה יש להציב ברמה העליונה כמי שמשמשת מטרה – שהמשמעת החיצונית היא רק כלי ומסגרת להשגתה.

המשמעת החיצונית, כוללת את כל חוקי ההתנהגות המקובלים בחברה, והכוונה לכל חברה: הבית והרחוב, בית המדרש והכולל וכדומה. המכנה המשותף של כל החוקים הללו, שלא האדם הפרטי קובע אותם, אלא כל אחד ואחד מחויב להם מעצם בחירתו לחיות בחברה כלשהי. לדוגמא, הכלל שברחוב לא שרים בקול רם, לא נקבע על ידי הפרט כי אם בידי החברה כולה. אדם השומר על השקט בשעות הלילה, אינו עושה זאת בהכרח מתוך החלטה פנימית שלו אלא מתוך הסכמה, אף כשהיא מאולצת, לשתף פעולה עם הנורמות החברתיות, שהוא לא היה שותף בקביעתן.

גם המשמעת המעסיקה אותנו כהורים, אינה אלא משמעת חיצונית, שענינה קביעת מסגרות ודפוסי התנהגות בידי ההורים שלפיהם ינהגו הילדים. המשמעת החיצונית, באופיה אינה אלא מכלול של חוקי התנהגות.

רגע חושבים

הרב אליהו רוסתמי

מי שמאמין לא מפחד

והקב"ה אומר לאדם "והארץ הדום רגלי", בעיטה קטנה וכל חומה לארץ תיפול, ורעשו מפני דגי הים, לדגים לא יהיה איפה להיות אז מה עושים? נשוב אל ה' וירחם עלינו.

מישהו סיפר שקנה מכונת מרצדס עם קורות פלדה נגד תאונות, ובדיוק שבוע לאחר מכן, היתה תאונה בכביש הערבה עם מכונת כזו, שנכנס מאחריה טנק דלק של הרכב השני והתפוצץ, והפלדה שרפה את נוסעי המרצדס בתוך המכונת! כל המיגון הכי משוכלל לא עזר כלום, "אין עצה ואין תבונה נגד ה'".

כל העולם מדבר על מלחמות, וכולם רוצים להכחיד את ישראל, ואנחנו ממשיכים בשאננות, "הכל יהיה בסדר", כך גם דיברו לפני השואה. צריך לעשות תשובה כדי שה' יהיה בעזרנו. בראש השנה אנשים דואגים לתפוח בדבש ולראש כבש, ולא דואגים ללב שלהם שיהיה נקי ביום הדין!

ה' בוחן לבבות ועושה ניתוח לב פתוח לכל יהודי בראש השנה הוא מוציא לך את הלב ובדק אותו בזכויות מגדלת, כמה הלב שלך מאמין בי וירא ממני, האם יש לך יראה ופחד ממני!

לכן כל אדם חייב לפחד מענשי שמים, ומי שנכנס להסתכלות חיים נכונה כזו הוא יתחיל לעבוד את ה' באמת, ליצר הרע לא יהיה במה לפתות אותך, כמו שאין לך נסיון לשתות רעל, אפילו אם אתה הכי צמא שבעולם, כי אתה יודע שישפרו לך המעיים.

הרב אליהו רוסתמי מרצה באתרנו
להרצאות נוספות בקרו באתר 'ישיבת אור דוד'

כתוב בנביא יחזקאל (לח, כ), "והיה ביום ההוא ביום בוא גוג על אדמת ישראל, ורעשו דגי הים ועוף השמים וחית השדה, וכל הרמש הרומש על האדמה, וכל האדם אשר על פני האדמה, ונהרסו ההרים ונפלו המדרגות, וכל חומה לארץ תיפול", אומר הנביא בשם ה' שתהיה פה רעידת אדמה בדרגה המקסימלית (בסולם ריכטר) שלא תשאיר אבן על אבן על האדמה, "ויצא ה' ונילחם בגוים ההם, כיום הילחמו ביום קרב", ה' יוצא למלחמה על הגוים ועל כל הרשעים שמרדו בו.

ואומר הזוהר הקדוש (פרשת בשלח) שביום שתפרוץ המלחמה, מי ששמר שבת יבוא מלאך ויחופף עליו, אתה ואשתך וילדיך נוחתים במקום בטוח. אין מתגוננים מפני המלחמה הזו? אי אפשר להתגונן נגד בורא עולם, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", נראה נפלאות מעין עשרת המכות וקריעת ים סוף, ואף אחד לא יכול לעמוד מול רצון ה', כשה' אומר אני יוצא להילחם, מי יעצור בעדו, "ואחז ה' בכנפות הארץ", ה' יתפוס את האדמה וינער אותה כמו שטיח! אומר רשב"י בזוהר, שיהיו חמישה עשר ימי חושך ובהם ימותו כל פושעי ישראל, ומי שזכאי לראות את הגאולה יראה אותה.

מי שמפחד מה', לא מפחד מתאונות או מחלות, אם ה' רוצה לקחת מישהו הוא יחליק על קליפת בננה וימות!

אם ה' רוצה לחסל אדם הוא לא צריך לשלוח טילים מאיראן או צפון קוריה, הוא שולח יתוש אחד לאף, כמו שעשה לטיטוס שיאכל לו את המוח ונגמר הסיפור, והרופאים יגידו היה וירוס או משהו ויראלי (ועוד מילים של בית מרקחת). אדם אומר אני אעשה חדר עם מרחב מוגן ולא יקרה לי כלום,

סוד ההצלחה שלך לכל השנה!

בכל שנה מחלק הרב דניאל זר למעל 1,000 משכחות
'קמחא דפסחא' - כסף לחג הפסח לקניית צרכי החג!

כתב הזוהר הקדוש:

"סוד ההצלחה של האדם כל השנה תלוי בצדקה שהוא נותן
לעניים לחג הפסח, שחודש ניסן הוא ראש החודשים וכמה
שואדם נותן צדקה בחודש זה משפיע לו הצלחה לכל השנה"

ניתן לתרום 'קמחא דפסחא' לעניים ע"י ישיבת אור דוד:

להתקשר למשרדי הישיבה
בטלפון: 03-570-12-12

להכנס לאתר הישיבה
בכתובת: Rabenu.co.il

לסרוק את הקוד ולתרום און-ליין
באתר ישיבת אור דוד:

